

Циганка гадае на Наполеон Бонапарт. Картина от Станислав Волски, 1886 г.

ва наборна армия по европейски образец, ромите мюсюлмани плащат военен данък (до 1874 г.) както всички немюсюлмани. Вероятно и у османската власт съществува известно недоверие към ромите, но то не престава в преследване. Роми се срещат сред цялото население на Османската империя: мюсюлмани и християни, граждани, селяни и чергари, сред населението с военни задължения.

Особено е положението на ромите в двете дунавски княжества Влашко и Молдова. Тези две държави били рядко населени и затова още от XIV в. техните владетели в стремежа си да задържат ромите ги превръщат в роби. Те стават „притежание“ на държавата, църквата и отделните боляри. От втората половина на XVIII в. влашките и молдовските князе започват да прокарват мерки за облекчаване положението на ромите. Премахването на този унижителен статут става според мирния договор, с който приключва Кримската война (1853 – 1856 г.).

Ромите във Влашко и Молдова работят на полето, в занаятчийски работилници и в домовете на болярите. Собствениците имат право да ги продават, да ги наказват с телесни наказания или затвор, но не и със смърт. Всъщност статутът им не е

много различен от този на крепостните селяни в Русия, Прусия, Унгария. За окончателна отмяна на робството във Влашко и Молдова се смята конституцията на вече единната румънска държава от 1864 г. Процесът съпада по време с премахването на крепостничеството в Русия и на робството в САЩ. Освобождаването на ромите в Румъния поставя началото на т. нар. „калдерашка инвазия“: хиляди румънски роми поемат по пътищата на Европа, а през океана се прехвърлят в Америка и Австралия.

С течение на вековете ромите все повече утвърждават мястото си в европейското общество. Те участват в армиите на много страни. Католическата и предимно реформираните църкви започват през XVIII и XIX в. мисионерска дейност сред ромите, чиято цел е приобщаване към християнската религия, получаване на образование и подобряване условията на живот. Библията е преведена на езика на ромите. За постепенна промяна на отношението на европейците към ромите допринасят както подобряването на икономическите условия на живот, така и налагането на либерални и демократични идеи за управление и развитието от средата на XVIII в. на научната област циганология, която обединява филологическите, етноложките и историческите изследвания, посветени на ромите.